

تشنج (صرع) چیست؟

مغز از سلول‌های عصبی تشکیل شده است که با هم از طریق فعالیت الکتریکی در ارتباط هستند. تشنج هنگامی رخ می‌دهد که یک یا قسمت‌هایی از مغز پیام اشتباه بفرستد و باعث اختلال در پیام‌های طبیعی مغز شود. هر چیزی که ارتباط طبیعی بین سلول‌های مغز را قطع می‌کند باعث تشنج می‌شود.

عامل تشنج می‌تواند **تب بالا**، پایین یا بالا بودن سطح قند خون، ترک ناگهانی الکل یا دارو و یا ضربه مغزی باشد. اما هنگامی که تشنج کودک بدون دلیل مشخص دو یا سه مرتبه تکرار شود، بیماری صرع تشخیص داده می‌شود.

انواع صرع در کودکان

تشنج انواع مختلف دارد. نوع تشنج بستگی به این دارد که کدام قسمت مغز و به چه میزان درگیر است و چه اتفاقی هنگام تشنج رخ می‌دهد. دو نوع اصلی تشنج مربوط به صرع وجود دارد. تشنج کانونی (جزئی) و تشنج عمومی.

۱- تشنج کانونی (جزئی)

تشنج کانونی هنگامی اتفاق می‌افتد که عملکرد الکتریکی غیرطبیعی مغز در یک ناحیه یا بیشتر و در یک طرف مغز رخ می‌دهد.

دو نوع تشنج کانونی وجود دارد:

تشنج کانونی ساده: علائم بستگی به این دارد که کدام ناحیه از مغز درگیر است. اگر اختلال الکتریکی مغز در قسمتی از مغز باشد که مربوط به حس بینایی است، ممکن است دید کودک دچار اختلال شود. اغلب اوقات ماهیچه‌ها درگیر می‌شوند. فعالیت تشنج محدود به گروهی از عضلات است. برای مثال ممکن است شامل انگشتان، ماهیچه‌های بزرگ بازوها و ران‌ها باشد. کودک ممکن است عرق کند، تهوع داشته باشد و رنگ پریده شود. در این نوع تشنج کودک بیهوش نمی‌شود.

تشنج کانونی پیچیده: این نوع تشنج اغلب در ناحیه‌ای از مغز رخ می‌دهد که احساسات و عملکرد حافظه را برعهده دارد. احتمالاً کودک

هوشیاری خود را از دست می‌دهد. این به آن معنا نیست که کودک از دست می‌رود. تنها هوشیاری خود را نسبت به اتفاق‌های اطرافش از دست می‌دهد. کودک به نظر بیدار است اما رفتارهای غیرمعمول از خود بروز می‌دهد. علائم ممکن است از تهوع، ملچ‌ملوچ کردن، دویدن، جیغ زدن یا خندیدن باشد. کودک ممکن است پس از تشنج خسته و خواب‌آلود باشد که به آن مرحله پس از تشنج می‌گویند.

۲- تشنج عمومی

تشنج عمومی در دو نیمکره مغز اتفاق می‌افتد. کودک هوشیاری خود را از دست خواهد داد و پس از تشنج (مرحله پس از تشنج) بسیار احساس خستگی خواهد کرد.

انواع تشنج عمومی شامل موارد زیر است:

• تشنج غایب: که به آن صرع مختصر هم می‌گویند. این تشنج باعث تغییر مختصری در هوشیاری و خیره شدن می‌شود. ممکن است کودک در یک حالت ثابت بماند. دهان او باز و چشمانش به سرعت باز و بسته شود. تشنج معمولاً بیشتر از ۳۰ ثانیه طول نمی‌کشد. هنگامی که تشنج به پایان می‌رسد کودک آن را به خاطر نمی‌آورد. ممکن است به فعالیت روزانه بپردازد و گویی اتفاقی رخ نداده است. این نوع تشنج ممکن است بارها در طول روز تکرار شود. گاهی این عارضه با مشکل رفتاری یا یادگیری اشتباه گرفته می‌شود. تشنج غایب اغلب در سن ۴ تا ۱۲ سالگی اتفاق می‌افتد.

• تشنج آتونیک: که به آن حملات غش نیز گفته می‌شود. کودک کنترل عضلاتش را از دست می‌دهد و ممکن است از حالت ایستاده بر زمین سقوط کند و یا با سر زمین بخورد. در حین تشنج کودک بیحال و بی‌توجه است.

• تشنج میوکلونیک: این نوع تشنج با انقباض یا تکان ناگهانی تعدادی از ماهیچه‌ها همراه است. این تشنج به کرات رخ می‌دهد به این معنا که ممکن است چند بار در روز اتفاق افتد یا چند روز پشت سر هم رخ دهد.

• تشنج تونیک-کلونیک (GTC): که به آن صرع بزرگ نیز می‌گویند. شکل اصلی این نوع تشنج شامل ۵ مرحله مجزا است. در این شرایط بدن، بازوان و پاهای کودک منقبض، کشیده و دچار لرزش می‌شود. در ادامه، ماهیچه‌ها در حالت انقباض و استراحت (زمان

کلونیک) و زمان بعد از تشنج قرار می‌گیرند. در زمان بعد از تشنج ممکن است کودک خواب‌آلود باشد، دچار سردرد، خستگی و بدن درد شود و از لحاظ بینایی و گفتاری مشکل داشته باشد.

تمام این علائم در همه کودکان به یک شکل رخ نمی‌دهد

چه چیز باعث تشنج در کودک می‌شود؟

تشنج ممکن است به دلایل مختلف از جمله موارد زیر رخ دهد:

- عدم تعادل مواد شیمیایی در مغز که وظیفه انتقال پیام‌های عصبی دارند (انتقال دهنده‌های عصبی)
- تومور مغزی
- سکتة
- آسیب مغزی به دلیل بیماری یا ضربه به سر، به دنبال آن خونریزی مغزی
- افت فشار خون
- قند خون پایین
- میگرن
- سوء مصرف الکل
- کمبود ویتامین دی
- مصرف داروهای غیرقانونی و یا مواد مخدر
- کمبود خواب
- میزان پایین سدیم خون
- مصرف بعضی از داروها

ممکن است تشنج بر اثر ترکیبی از این موارد باشد. اما اغلب

اوقات دلیل تشنج ناشناخته است.

درمان:

انتخاب نوع دارویی که برای بیمار تجویز می‌شود بر اساس نوع تشنج می‌باشد. در تجویز دارو برای تشنج‌ها جستجوی علت اولین اقدام است و برای پیدا کردن علت باید به شواهد به دست آمده از معاینه شرح حال و پرونده پزشکی بیمار تکیه کرد.

اقدام‌های تشخیصی از جمله آزمایش مایع مغزی نخاعی، آزمایشات خونی، سی تی اسکن و ام. آر. آی براساس تصمیم‌گیری پزشک انجام می‌شود.